

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2009. évi március hó 10. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az önkényuralmi jelkép használatának vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben védői útján a terhelt, és a legfőbb ügyész által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.B.V.20.772/2003/10. számú ítéletét és a Fővárosi Bíróság 22.Bf.8737/2005/2. számú végzését megváltoztatja, a terheltet a Btk.269/B.§ (1) bekezdésében meghatározott önkényuralmi jelkép használatának vétsége miatt emelt vád alól felmenti;

a büntetőeljárás során lefoglalt vöröscsillag elkobzását mellőzi és kiadni rendeli a terheltnek.

A felülvizsgálat során felmerült 1800 (egyezer nyolcszáz)Ft bünygyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s:

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2004. március 11-én kihirdetett ítéletével a terheltet bűnösnek mondotta ki önkényuralmi jelkép használatának vétségében, és ezért 1 évre próbára bocsátotta. A bűnjelként lefoglalt, kartonból készült 5 cm átmérőjű vöröscsillagot elkobozta, és kötelezte a terheltet az eljárás során felmerült bünygyi költség viselésére.

A tényállás szerint a terhelt a cselekmény idején a Munkáspárt alelnöke volt. 2003. február 21-én 16 óra körül a terhelt egy közterületen a párt által szervezett rendezvényen - ahol a sajtó képviselőin kívül mintegy 30-50 fő vett részt - a ruházatán elhelyezett öt cm átmérőjű vöröscsillagot a jelenlevőknek megmutatta, és azt a helyszínt biztosító rendőrrjárőr intézkedéséig a ruházatán láthatóan viselte.

A bűnösséget kimondó ítélet jogalapja az volt, hogy az elkövetéskor és jelenleg is hatályos Btk.269/B.§-ának (1) bekezdése egyebek között a vöröscsillag terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát, vagy közszemlére tételét - amennyiben ezzel súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg - pénzbüntetéssel rendeli büntetni.

Az ítélet ellen - amelyet az ügyész tudomásul vett- a terhelt fellebbezett felmentése érdekében.

A Fővárosi Bíróság a fellebbezési eljárást 2004. június 24-én felfüggesztette, és az ügyet az Európai Közösséget alapító Szerződés 234. cikke alapján előzetes döntéshozatal céljából - a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, mint alapvető közösségi jogi elvnek az értelmezése végett - az Európai Közösségek Bírósága elé terjesztette, arra figyelemmel, hogy az Európai Unió több tagállamában a baloldali pártok legálisan használt e jelképe a vöröscsillag.

Az Európai Közösségek Bírósága 2005. október 6-án közölte, hogy nem tartozik a hatáskörébe az előterjesztett kérdés megválaszolása.

Ezt követően a Fővárosi Bíróság a 2005. november 16-án meghozott 22.Bf.8737/2005/2. számú végzésével az első fokú ítéletet, annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

A Be.352.§-ának (1) bekezdésében biztosított jogkörében az iratok tartalma alapján a tényállást csupán annyiban egészítette ki, hogy a terhelt a vöröscsillagot kb. fél-egy percig jól láthatóan viselte.

A terhelt fenti elítélése miatt kérelmet nyújtott be a Strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához a Magyar Köztársaság ellen (33.629/06. szám).

Arra hivatkozott, hogy a nemzetközi munkásmozgalom jelvényének viselése miatti elítélése az Emberi Jogok Európai Egyezménye /Róma 1950./ 10. cikkelyét megsértve jogtalan beavatkozást jelentett a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogába.

A 10. cikk szerint

"1. Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon kívül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson.

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együtt járó szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek,

feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a zavargás vagy bűnözés megelőzése, vagy mások jogai védelme céljából."

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a második szekciójában) a 2008. július 8-án kelt és 2008. október 8-án véglegessé vált ítéletével megállapította, hogy a Magyar Köztársaság megsértette az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok védelméről szóló Római Egyezménynek a véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozó 10. cikkét. Indokolásában, egyebek közt a következőkre mutatott rá:

Az önkényuralmi jelképek használatának korlátozása a Magyar Köztársaság részéről ugyan az előreláthatóság követelményének megfelelő szabályozással történt, (ítélet 31. pontja) azonban az Egyezmény 10. cikkének (1) bekezdésében oltalmazott véleménynyilvánítás szabadságának az e törvénnyel megvalósult korlátozására egyértelmű és nyomós társadalmi szükséglet nem állott fenn. (58.p.)

A vöröscsillag ugyanis nem tekinthető kizárólag az önkényuralmi rendszert reprezentáló jelképnek, hanem „a tisztességesebb társadalomért küzdő nemzetközi munkásmozgalom”, valamint egyes - több tagállamban aktívan működő - törvényes politikai pártok szimbóluma is. (52.p.)

Miután a magyar jog kísérletet sem tesz a különbségtételre, a jelkép többértelműsége folytán a tiltás egy demokratikus társadalomban túlzottan széleskörű. (54.p.)

A korlátozásra vonatkozó nyomós társadalmi szükséglet hiányát mutatja egyebek mellett, hogy a Btk.269/B.§-ában meghatározott jogi szabályozás nem kívánja meg annak igazolását: a jelkép tényleges használata valóban önkényuralmi propagandának minősül-e. Így a tiltás a különbségtételt nem ismerő vonása miatt elfogadhatatlanul széleskörű, s nem tekinthető olyannak, amely egy demokratikus társadalomban elismert, nyomós társadalmi szükségletnek felel meg. (56.p.) E magatartás alkalmazott szankciója az adott esetben ugyan enyhe, azonban mégis büntetőjogi szankció, ami nem volt arányos a törvényes céllal. (58.p.)

A végleges ítélet kifejezésre juttatta azt is, hogy a jogsértés megállapítása önmagában megfelelő igazságos elégtételt nyújt mindazon nem-vagyon kárért, amelyet a kérelmező elszenvedhetett.

* * *

A Pesti Központi Kerületi Bíróság és a Fővárosi Bíróság ügydöntő határozatait ellen az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletére utalva a Be.416.§-a (1) bekezdésének g) pontja alapján, mind a

terhelt - védői útján - mind a legfőbb ügyész felülvizsgálati indítvánnyal élt.

A terhelt a jogerős határozatok megváltoztatását és a büntetőeljárás megszüntetését kérte, mivel a vád tárgyává tett cselekmény az ismertetett döntésből következően nem képez bűncselekményt.

A legfőbb ügyész a BF.2096/2008/1-I. számú indítványában utalva a Be.417.§-ának (2) bekezdésében írt kötelezettségére is, kifejtette, hogy a Be.423.§-a (3) bekezdésének alkalmazása mellett, az Európai Emberi Jogi Bíróság határozatára tekintettel, a terhelt irányadó tényállásban rögzített cselekménye nem bűncselekmény. Miután a Be.373.§-a (1) bekezdésének I/b. vagy I/c, illetőleg II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértés sem volt megállapítható, a jogerős határozatok megváltoztatása, s a terheltnek az önkényuralmi jelkép használatának vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában történő felmentése indokolt. (Értelemszerűen - azt alaposnak tartva - csatlakozott a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványhoz, és a két indítvány együttes elbírálását indítványozta).

A nyilvános ülésen a terhelt és a legfőbb ügyész képviselője felülvizsgálati indítványát változatlanul fenntartotta. A védő a legfőbb ügyész indítványának megfelelően a terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványokat az alábbiak szerint alaposnak találta.

A Be.416.§-a (1) bekezdésének g) pontja értelmében felülvizsgálatnak van helye, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása, vagy a bíróság jogerős határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának a Magyar Köztársaság alávetette magát.

Az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezményt (és kiegészítő jegyzőkönyveit) az 1993. évi XXXI. törvény kihirdette.

A kihirdetett Egyezmény 46. cikkének 1) bekezdése szerint a szerződő felek magukra nézve kötelezőnek tekintik az Emberi Jogok Európai Bírósága végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

Ekként a Be.416.§ (1) bekezdés g) pontjában szabályozott felülvizsgálati feltételek teljesültek.

A Be.423.§-ának (3) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály - nevezetesen a Btk. ma is hatályos 269/B.§-a (1) bekezdése - figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

E rendelkezésnél fogva, az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéletében foglaltakra tekintettel, a terheltnek a felülvizsgálati indítványokkal támadott határozatok tényállásában leírt cselekménye nem bűncselekmény, tehát nem volt törvényes alap az elítélésére.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság, a Be.427.§-ának (3) bekezdése alapján a jogerős határozatot megváltoztatva, a terheltet a Btk.269/B.§ (1) bekezdésében meghatározott önkényuralmi jelkép használatának vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A felmentés következménye, hogy a büntetőeljárás során a terhelttől lefoglalt vöröscsillag elkobzására vonatkozó rendelkezést mellőzni kellett, egyben a lefoglalt dolgot részére ki kellett adni, mivel az elkobzásnak a Btk.77.§-a (1) bekezdésében szabályozott feltételei - figyelemmel arra is, hogy önmagában a vöröscsillag, mint politikai jelkép birtoklása nem jogellenes - nem állnak fenn.

Miután a vádat az ügyész képviselte, az állam a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül, a külön jogszabályban meghatározott mértékben megtéríti a terhelt költségét, továbbá védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és költségét. /Be.389.§-ának (3) bekezdése/.

Az alapügyben bűnügyi költség nem merült fel.

A felülvizsgálati eljárás során kirendelt védői díjként felmerült költséget az állam viseli (Be.429.§-ának (1) bekezdése).

A Legfelsőbb Bíróság ítélete a Be.420.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2009. március 10.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző
MGy